

DIÁK KALAUZ.

KÉSZÍTETTE :

Dr. MATOLCSY LÁSZLÓ
TANÁR.

TARTALOM:

1. Beajánlás.
 2. Európa főiskolái.
 3. Hazai stipendiumok.
 4. Európa főiskolai térképe.
-
-

∴ DEBRECEN, 1912. ∴

Beajánlás.

Könyvemet oly egyetemi hallgatók részére szántam, akik nagy igyekezettel, kicsi anyagi eszközökkel törnek a Szenczi Molnárok nyomdokaiba ; azonban hasznát veheti az is, aki csak időtöltésből, szórakozásból megy külföldi útra.

Munkám célja tehát többszörös. A tudományos Európa bemutatásával buzdítani akar komoly tanulmányi utazásra, az anyagiak feltüntetésével az előzetes számvetést óhajtja megkönnyíteni ; a kedvezmények és ösztöndíjak felsorolásával a szegényebbek számára is lehetővé igyekszik tenni a külföldi utazást ; a maga egészében azt célozza, hogy megrövidítse a kint való tájékozódás kellemetlen napjait, hogy a tanulmányúton levő lehetőleg hamar hozzákezdhessen kis idejének komoly kihasználásához, s esetleg ne legyen kénytelen egyik egyetemről a másikra vándorolni.

Midőn azonban arra ösztönzi a magyar ifjakat : igyekezzenek külföldre, figyelmezteti is, hogy ott kint önuralommal és szerény, de erős magyarsággal lépjenek fel, nyitott szemmel járjanak és igazi, mély komolysággal dolgozzanak. Mert csak így szerezhetnek maguknak hasznót, nemzetüknek pedig becsületet. Pedig hej, de sokan elfelejtkeztek s elfelejtkeznek erről odakint.

Ez a követelmény különösen azokkal szemben áll szilárdan, akik stipendiumokat élveznek.

Nekik nem szabad csak önnön magukért kint járniok, az általános nemzeti számára is kell munkálkodniok, amelytől a segítséget kapták. Ezek csak nyelvismeretek szerzésére nem vehetik a segítséget igénybe: munkálkodásuk közben a meglevőt kell tökéletesíteniök. Azért már a középiskolában kell az ilyen ifjaknak erre az útra készülniök: a modern nyelvekkel komolyan kell foglalkozniok. Ne feledjük: az érettségi műveltségi bizonyítvány, s ma a műveltségnek sok tekintetben fokmérője a több nyelv ismerete; olvasottság, társadalmi biztonság nyelvismeretek nélkül el sem képzelhető.

Kalauzom elsősorban az egyetemi évi jelentések alapján készült és csak másodsorban használtam forrásmunkákat. Köszönetet is mondok ezen a helyen azon ausztriai, német-, francia-, angolországi, holland, belgiumi és svájci intézeteknek, amelyek jelentéseiket nagy előzékenységgel megküldték.

Minthogy a nyomtatott betű csak holt kút, elmentem a kint jártakhoz és hazánk tudósaihoz, tanáraihoz, hogy a tapasztalás élőforrásvizéből meríthessek. Sajnos, oly kevés támogatásra leltem, hogy ebből a kútfőből művem csak nagyon kis mértékben táplálhattam, pedig a szaktudósok felsorolása ezen segítség nélkül egyszerűen lehetetlen. A keveseknek ezen a helyen hálás köszönetet mondok, neveiket az adottak közlésénél említem.

Munkámat nem tartom tökéletesnek, még jónak sem; alkalmas voltát beh bizonyítja esetleges sikere. Épp ezért, hogy könyvalakban való megjelenéskor minél alkalmasabb lehessen, újból felkérek mindenkit, aki munkám bármely részére adatot tud, közölje velem, sőt az okos

tanácsot a tökéletesítésre is szívesen fogadom. Ezt a kérésemet különösen és határozottan azon olvasóimhoz intézem, akik hazai stipendiumokkal járták meg a külföldet, vagy ilyen stipendiumról biztos tudomásuk van, legyenek szívesek, küldjenek azokról kimerítő tudósítást részemre, hogy a Kalauz utolsó fejezete, a „Hazai stipendiumok“ minél kimerítőbb, sőt — ha lehetséges — tökéletes lehessen.

Ausztria.

Az osztrák egyetemek berendezése olyan, mint hazai főiskoláinké. Az évnyitás később kezdődik. Felvétel : I. semesterre okt. 1., II. semesterre húsvét utáni csütörtök. Rendes egyetemi hallgatók lehetnek, akiknek középiskolai érettségi bizonyítványuk van. Rendkívüli és hospit. egyet. hallg. lehet bárki a dékánátus engedelmével, ha a 17 (18) életévét betöltötte. A nők azonban a theologiai fakultásról ki vannak zárva ; a jogi fakultáson a tanár engedelmével hospitálhatnak. Díjak : Immatriculatio 8 kor. + 2 kor. bélyeg. Exuratr. : 4·10 kor., könyvtár 2 kor. A gyógyszerészek beír. díja 5 kor., rendkív. 3 kor., hosp. 2 kor. Távozási biz. díja 2·10 kor. Vizsgadíjak különbözők. Tájékozódás az illető főiskolai Rectoratus útján könnyen szerezhető. A gyógyszerészeknek 6 középisk. osztály elvégzése és gyakorlati kiképzés kimutatása szükséges. Az egyetemen 2 évet töltenek. Fogorvosi diploma nem szerezhető, csak mint az orvosi diploma egyik kiegészítő része.

Brünn. Egészséges város, kies, dombos vidéken. Nevezetességei : a városháza gótikus erkélye ; citadellája az 50-es években sok ma-

gyarnak volt szomorú börtöne. A régi ország-
házban a Stadt-Múzeum, a Gomperz-féle kép-
tárral. Morva Iparmúzeum, Ferenc-Múzeum
(a morva nemz. múzeum, term. etnogr. praehist.
és művész osztály és könyvtár). A morva nem-
zeti levéltár. Könyvtárak. A református Jakab-
templom kiskönyvtára érdekes inkunabulu-
mokkal és fametszetekkel. (2000 k., 125 kézirat.)
Kirándulás az austerlitz-i csataterre.

Út : Budapest — Wien, szv. A jegy érvényes
1 nap. Érdemesebb : Budapest — Wien (8·70 K)
+ Wien Brünn (5·30). Az élet nem drága.
Lakás 20 koronától. Ebéd kis vendéglőben 50
fillértől. Pensio 50 koronától. Általában 100—120
korona elég havonként. Tájékozódás szereshető
a cseh műegy. Kauc. Brumovszky (Polytechn),
a német műegy. : Rectoratus.

Főiskolái : 1. Német Műegyetem. (1850-ben
épített.) Gépészeti, elektr.-techn., ált. szak- és
vegyészeti ; kult. techn. gazdasági kurzus. Sok
gyűjt., gazdag laboratórium, gyak. int. Könyv-
tár : 29,000 kötet. Tanárok száma : 101. Rendes
hallgató 659 (291×40+189+125) és 66 rkv.
hallgató. Magyarországból 15.

Felvétel a dékán engedelmével. Díj matr.
10 kor. Tandíj 60 kor. Kdkv. 3 kor. heti, de
60 kor.-nál több nem lehet. Kedvezmények :
A nyilvános írásbeli pályázatokon részt vehet
bárki. 2 stp. (420 kor.) Dalmáciából származó
hallgatók ; 5 stipd. (200 kor.) horvát hallgatók
számára. Azonkívül számíthatnak szegénysorsú
növényékek a „Techn. Unterstützungs-Verein“
támogatására, amely pénzbeli és techniker-
heimi segílyt (szabad asztal, lakás) ad. (Recto-
ratus közl.)

2. Cseh Műegyetem (1899) ép. mérn., gép-
mérn., gép és electr.-techn. kulturmérn. szak-

osztály és földmérn. kurzus, gazdasági és erdészeti előadások. Gyűjt. : tanszergyűjt. labor. és gyak. int. Kvtár (12,000), 74 tanár, 544, 413 rendes, 48 rendkívüli, 83 hosp. hallgató, közte 40 Magyarországból. Felvétel a dékán engedelmével. Díj. Matr. 11. Tandíj 30 kor., rendkív. hallg. heti ó 3 kor. (30 kor.-ig.) Kedvezmény : a pályázatokon résztvehetnek ; ebéd és pénzbeli segély a segítő egylettől.

Czernovitz. Bukovina főhelye. Nev. múz. : Buk. Nemz. Múz. (arch-ethnog.-természettudományi, műv. tört., éremgyűjt. Könyvtára. Benne nyert elhelyezést az iparműv. és háziip. Múzeum. Kirándulás Hadikfalva és Istensegíts. Út : Debreczen—Stanislaw felé szv. 17-70 kor.

Főisk. Cs. K. Ferencz-József Egyetem, (1875), gör. kel. theol. (12, 1 román, 1 ruthén jog- és államtud. (16) és bölcs. (33) fak. és gyógyszer isk. 865 (145+640+284+21) rendes, 185 rendkívüli, 4 hosp. hallg. Szem., természettudományi intézet. Fűvészkert, éremgyűjtemény. Könyvtár 190,000 k., 526 kézirat. Előadás nyelve német. Kedv. (2.)

Dublany jelentéktelen község Lemberg közelében, hatalmas erdővidéken. Gazdasági Akad. (1901) Gyűjt. lab. kísérleti állomás, tejkezelés. 22 tanár, 100 hallgató. Évnyitás szeptember 23. Felvételi díj 300 korona egy évre. Kedvezmény : „A Licne stypendia“ 200—600 kor. évenként ; azonkívül 4 darab 100 koronás ösztöndíjat magyarországi hallgatók is elnyerhetnek. (A questor közl.)

Gráz kies, védett fekvésű város a stájeri alpok tövében. Szép a Ferenc-Károly híd, a városháza (ném. ren.), ennek udvarán fejezték le Tattenbach grófot, a Zrinyi és Frangepánféle álmodozás egyik részését. Érdemes meg-

tekintésre a dóm és az országház. A Stadt-park és a Schlossberg, a város közepén kiemelkedő 475 m. magas hegy. Műv. értékkel birnak a Schiller és An. Grün szobrok s a Ferenc József-kút (Duren). Múzeuma : Johanneum (nemzeti múz.) természetr. praehist., érem, kult. tört., képt., rézmetszet. Okmánytár és könyvtár (180,000). Egyetemi könyvtár (150,000 k., 2000 kézirat).

Kiránd. : Wiener-Neustadt, Zrinyi és Fransepán eml. Élet (adataim nincsenek).

Út : Budapest dv. Balaton. Pragh—Marburg 18·50 kor., Budapest—Székesfehérvár szv. 12·90 kor., vagy Budapest—Győr—Fehring szv. 11·50 kor.

Főisk. 1. Cs. kir. Károly-Ferenc egyetem (1586), theol (11), jog (20), orv. (52) és bölcs. (58) fak. Szem., term.-tud., orv. int. gyűjt., klinik. 1528 rendes, 310 rendkívüli, 200 hosp. (89 + 962 + 366 + 621) hallg. Díj ked. (2). Nev. tan. R. Meringer (sansk.) Dr Büchler Pál közl.

Cs. kir. Műegyetem (1864) mérnöki, épít. mérn., gépészmérn., vegyészeti és ált. matemat. szakkal erdészeti és gazdasági előadások. Tan. : 36.

Gyűjtem. és laboratórium, múz., könyvtár, tud. int. az egyetemmel kapcs. Archeologiai, művészettört., geologiai gyűjt., földrendési állomás, csillagvizsgáló.

Évnyitás. Felv. Díj : lásd Brünn cseh műegyet. Kedv. (?)

Innsbruck. Kies, hegyektől védett fekvése következtében kellemes téli üdülőhely. Nev. a francisk. templom I. Miksa csász. és Hofer András síremlékével s az ezüst kápolnájával. (Szűz Mária ezüst szobra.) Ebben a templomban katholizált Krisztina svéd királyné. A plébánia